

Odakle je došlo i kamo ide polimerstvo

U prošlom broju najavili smo niz aktivnosti Društva za plastiku i gumu u sklopu proslave 40 godina organiziranoga društvenog rada na području polimerstva.

Prvi događaj, predstavljanje knjige I. Čatića: *Proizvodnja polimernih tvorevina* već je održan (29. ožujka 2006.).

Proslava niza obljetnica, od kojih ovdje navodimo samo najvažnije, održat će se u prostorijama *INE-Naftaplina*, Šubičeva 29, od 26. do 28. travnja 2006. Prvoga dana, 26. travnja u poslijepodnevnim satima, obilježiti će se niz obljetnica.

I. Čatić održat će izlaganje: *Četrdeset godina organiziranoga rada na području polimerstva*. Đ. Španiček govorit će o obljetnici: *Trideset i pet godina usmjerenja Prerada polimera*. Konačno, I. Širović sažet će godišnjice vezane uz obitelj Čatić, pod naslovom: *Devedeset godina obitelji Čatić*.

Središnji događaj bit će savjetovanje pod nazivom *Odakle je došlo i kamo ide polimerstvo*. Prethodni program predviđa sljedeća predavanja: S. Babić: *Jezik i tehnika*; G. Barić: *Proizvodnja i preradba polimera u Hrvatskoj*; J. Božičević: *Sustavski pristup tehnici i ostalim područjima ljudske djelatnosti*; B. Bujanić: *Grupna tehnologija kod injekcijskoga prešanja*; E. Bürkle: *Injekcijsko prešanje*; I. Đuretek: *Reološka svojstva plastomernih taljevina pri vrlo visokim smičnim brzinama*; V. Ferdelj: *Sveučilišna naobrazba – osnova uspješne industrijske karijere*; D. Godec: *Brza proizvodnja kalupa*; K. Hanhi: *Prividno injekcijsko prešanje*; Z. Janović: *Prošlost i budućnost poliolfena*; V. Jinescu: *Screw Machines - From Cochlea Arhimedis to Modern Screws*; I. Klarić: *Sirovine za sintezu monomera*; A. Kuta: *Quo Vadis Processing of Elastomers?*; S. Kulić: *Ekonomija i tehnika*; K. Kuzman: *Suradnja sveučilišta i gospodarstva na području polimerstva i alatničarstva na primjeru TECOS-a*; T. Matulić: *Religija i tehnika*; D. Merinska: *Quo Vadis Nanocomposites as Macroparts with Nanofillers*; W. Michaeli: *Quo Vadis Processing of Plastics?*; P. Orth: *Future Development in Production of Plastics*; A. Rogić: *Tehnoetika, nužnost suvremene naobrazbe tehničara*; M. Rujnić-Sokele: *Primjena i preradba kompozita s prirodnim vlaknima*; W. Siebourg: *Plastics and Environment*; D. Stojilković: *Značaj Boškovićeve teorije prirodne filozofije za nauku o polimerima*; I. Škarić: *Govorništvo i tehnika*.

Iz naslova predavanja jasno se nazire orijentiranost predavanja prema budućnosti polimerstva te jedan vrlo zanimljiv prilog iz prošlosti. R. Bošković u svom je djelu *Prirodna filozofija* predvidio postojanje makromolekula već u 18. stoljeću.

Kako bi se omogućila nazočnost što većeg broja zainteresiranih, pristojba će biti vrlo pristupačna, za istraživače i nastavnike 500 kuna, a za sve ostale 750 kuna. Očekuje se da će proslavu poduprijeti veći broj poduzeća.

Stanislav JURJAŠEVIĆ,
predsjednik Organizacijskoga odbora

Uvodnik

Što se smatra dobrim poslom na početku 21. stoljeća? To je onaj za koji su zainteresirani financijeri i čiji rezultat ima tržište. Bila bi to proizvodnja koja se zbiva uz suglasnost i na dobrobit društvene zajednice, poštujući najviše norme zaštite ljudi i okoliša, te donosi društveno opravdan profit. Uspješna proizvodnja temelji se na raspoloživim sirovinama i energiji.

Suvremena i gospodarski opravdana proizvodnja polimera sve se učestalije temelji na prirodnome plinu kao osnovnoj sirovini. Stoga *Uredništvo* časopisa *Polimeri* procjenjuje nužnim otvoriti na stranicama časopisa raspravu o opravdanosti izgradnje terminala za ukapljeni prirodni plin (LNG) u prostoru *DINE* u Omišlju. To je razlog objave intervjua s vodećim hrvatskim stručnjacima na tom području: S. Kolundžićem, M. Šunićem i M. Šourekom. Ideja o izgradnji LNG terminala stara je gotovo četvrt stoljeća. Podosta toga se u međuvremenu promijenilo, od vremena bivše države do samostalne Hrvatske u predvorju Europske unije. Promijenilo se sve i u gospodarstvu, globalizacija nezadrživo napreduje, a svaka zemlja želi biti energijski što neovisnija. To su neki od razloga obnove zamisli o terminalu u Omišlju, koji treba služiti ne samo Hrvatskoj već i širem, europskom okružju. Stoga ne začuđuje podrška predsjednika Vlade, koja se temelji na savjetima stručnjaka.

Međutim, u Hrvatskoj najviše o svemu znaju laici, a struka se svuda potiskuje. Pa tako i u ovom slučaju. Od objave najavljenih planova zaredale su se rasprave u medijima. Tko su sugovornici? Gotovo stogodišnjak, časopis za popularizaciju prirodnih znanosti *Priroda* (1/06) objašnjava. *U medijima u pravilu sudjeluju nekompetentni, neškolorani građani ili voditelji različitih udruga, koji su opet u pravilu dobro financirani iz različitih stranih i domaćih izvora te svoju radnu aktivnost moraju kao građanska inicijativa iskazivati stavom: MI SMO PROTIV. Takvi poluškolovani članovi udruga (o.a. ali i drugorazredni političari) bez srama će se upustiti u bilo koju raspravu. U tome ovom zgodom prednjači mjesni čelnik ekoudruga, inače hotelijerski radnik. Najavljuju se kataklizmički incidenti, potkrijepljeni podatcima koje nije moguće provjeriti, pa ni na internetu.*

Pritom se svjesno zaobilaze dvije bitne činjenice. Prvo, za sada ne postoji odluka da će se taj terminal uopće graditi. Tek se pripremaju odgovarajuće studije kako bi se dokazala opravdanost investicije. Drugo, takvim sveznadarima nisu prihvatljive izjave naših stručnjaka (kao i cijeloga svijeta) koji ističu da je LNG najčisti energent, najsigurniji za rukovanje, najjeftiniji i s još predvidivo jako dugim vijekom trajanja (200-tinjak godina). Kao takav je od iznimne strateške važnosti za Republiku Hrvatsku. Ne treba smetnuti s uma, hrvatska je petrokemija do Domovinskoga rata bila snažna i profitabilna gospodarska djelatnost, s više od 30 000 zaposlenih. Međutim, danas je broj radnika pao na manje od 4 500. U svijetu je petrokemija snažna u najrazvijenijim zemljama, jer je visoko dohodovna. LNG sadržava etan (C₂⁺), plin koji se koristi kao sirovina za etilen potreban u proizvodnji mnogobrojnih plastičnih materijala. Time se otvaraju i mogućnosti za prerađivače tih materijala. Planirani kapacitet mogao bi osigurati potrebnih (ovisno o nalazištu) 200 000 t/g. etilena.

Osim za proizvodnju plastike, LNG je potreban i za proizvodnju umjetnih gnojiva toliko nužnih u suvremenoj zemljoradnji. Otvarajući ovu raspravu, postavljamo pitanje. Tko to ima pravo neargumentirano se suprotstavljati ideji o osiguranju potrebnoga energenta i sirovine? A optimalna lokacija mora biti rezultat pomnih i u širokoj raspravi potvrđenih studija.

Ovo je posljednji broj časopisa u 26. godini objave. U ovom trenutku potpuno je neizvjesno kada će biti objavljen prvi broj iz 2006. i koja će biti učestalost izdavanja. Naime, zbog objektivnih razloga, v. d. glavne urednice Grozdana Bogdanić prisiljena je prepustiti svoje mjesto novoj osobi. S obzirom na gibanja u hrvatskoj znanosti, gdje se takve dužnosti društveno ne vrednuju, bit će teško pronaći samozatajnu osobu spremnu obavljati ovaj društveno vrlo odgovorni posao. Stoga u ovom trenutku kolegici Grozdani Bogdanić možemo samo zahvaliti na vrlo uspješnom radu na ovoj dužnosti.

Uredništvo